

AAKKRANT

April 2017 – Officieel orgaan van Vereniging Aak
www.verenigingaak.nl

Van de voorzitter

Wie denkt dat je na zo'n druk jaar, zoals wij achter de rug hebben, lekker achterover kan gaan zitten heeft het goed mis. De hele winter zijn we met veel zaken al weer doende om het nieuwe seizoen vlot op te kunnen starten.

Een van die dingen is het op peil houden van het aantal bemanningsleden. Hiervoor hebben we een opstappers/-schipperscursus georganiseerd, waarvan op het moment dat ik dit stukje schrijf de theorielessen achter de rug zijn. We hadden wel gerekend op wat deelname, maar dat er zich 26 mensen zouden aanmelden overtrof onze stoutste vermoedens. Maar goed, we zijn begonnen met de cursus en we gaan de komende tijd lekker door met het praktische vervolg hiervan.

De temperatuur zit mee; er is alweer veel gedaan aan schilderwerk en andere kleine herstellingen. Het optuigen en zeeklaar maken is in volle gang. Na een bezoek aan de werf in Den Helder varen we rechtstreeks naar Den Oever om daar het zomerstation weer op te zoeken.

We krijgen de eerste twee jaar tijdelijk een ander plekje, de Oeverse vissershaven krijgt een andere indeling, de dijken worden verhoogd en de nieuwe historische hoek, waar nog besprekingen over gevoerd worden, moet zijn beslag nog krijgen. Al met al wordt het in de haven een beetje behelpen de eerste twee jaar.

Onze evenementenlijst is weer goed gevuld. Waar ik iedereen op wil wijzen is Sail Den Helder, een prachtig evenement dat je als bootjesliefhebber niet mag missen. Het vindt plaats van 22 tot en met 25 juni 2017. Ook wij zullen hierbij aanwezig zijn en wij hopen op veel betalende gasten, die tijdens dit spektakel rondgevaren willen worden.

Verder wil ik graag wijzen op het boek *100 jaar Wieringer aak* dat wij het afgelopen jaar hebben uitgebracht. Het is nog steeds te koop en we willen graag dat het uitverkocht raakt, want de opbrengsten kunnen we goed gebruiken.

De eerstkomende tijd zal vooral in het teken staan van het verder opleiden van de nieuwe bemanningsleden van de schipperscursus.

Wij hebben er veel zin in om met deze groep mensen tot een bevredigend resultaat te komen, zodat we voor het bemensen van het schip ons de komende jaren geen zorgen hoeven te maken.

Ik wil iedereen bedanken voor de hulp die wij in het laatste drukke jaar hebben gekregen. Zoals ieder jaar eindig ik met: *tot ziens op of om de aak, waar dan ook!*

Egbert van der Molen

Schipperscursus: zwaardtouw knopen

Onderhoud 2016

Begin oktober 2015 is de aak naar Workum gevaren voor de benodigde restauratie. Hoofdzaken waren het vervangen van beide dekken en de vlakpunten voor en achter.

Vanaf de ledenvergadering van januari 2016 is er stug doorgewerkt om de aak op tijd weer in de vaart te krijgen.

Al snel bleek dat de werf een achterstand van een maand had op de gezamenlijk afgesproken planning. Uiteindelijk kon op 9 mei de thuisreis worden aangevangen. Hiermee waren we er nog niet, want de aak moest nog twee keer terug voor het dichtmaken van oude spijkergaten en een nieuwe kitnaad boven het berg-hout, waarvoor de aak op de originele helling gelegen heeft. Ook is de werfbaas nog in Den Oever geweest om een slecht stuk krophout en een losse spaan hout in de kop te vervangen.

Er is meer gerestaureerd dan wat de bedoeling was en het budget is een weinig overschreden. Hier mag genoteerd worden dat door de enorme inzet van de vrijwilligers (zij hebben

2465 uren gemaakt) de kosten binnen de perken zijn gebleven.

De vrijwilligers hebben niet alleen in Workum gewerkt, maar ook op Wieringen is ontzettend veel werk verricht. We noemen het opknappen van de motor, het maken van nieuwe lenspompen, reparatie van de zeilen, de vallen en de schoten, het maken van nieuwe luikhoofden en een achterluik, het opknappen bestaande luiken, het aanpassen van de kachelpijp, etc.

Voor alle vrijwilligers die meegeholpen hebben was het een zeer interessante klus, omdat je op een heel andere manier kennis maakt met het schip.

De nieuwe accoya dekken bevallen prima, geen drup regenwater komt er door. En het vlak is zo dicht dat we in de zomer een rotte lucht in de aak hadden van het water dat al een maand op het vlak stond en niet lensbaar was.

In het najaar is er vergaderd met de werkploeg om voor de winter het onderhoud op een rijtje te krijgen.

De aak ligt tot april op zijn plek in de Haukeshaven, waar het schip wordt klaargemaakt voor het nieuwe seizoen (onder het toezicht van de cursisten van de schipperscursus). De losse delen zijn door diverse vrijwilligers vertroeteld en klaar voor hun werk.

Dit jaar gaan we voor het eerst naar de historische werf in de marinehaven van Den Helder (Willemsoord) om daar uit het water te gaan en het onderwaterschip van onderhoud te voorzien, zoals het reinigen, het inspecteren en het aanbrengen van antifouling. Een nieuwe uitdaging omdat onze vertrouwde helling buiten gebruik geraakt is.

Klaas Tijsen

Het voortschrijden van tijd

Dit jaar viert de aak alweer zijn 101^e verjaardag en bestaat onze vereniging in zijn huidige vorm 26 jaar. We kunnen met recht en trots zeggen: we zijn een bloeiende vereniging.

Met de ca. 20 "mantelzorgers" rond de aak en **340** steunende leden, niet alleen van Wieringen maar uit het

gehele land, dragen de aak een warm hart toe. Een lid uit Gouda reisde zelfs tijdens de grote restauratie vorig jaar af naar Workum om met soepele vingers, gelijk een herintredende

garnalenpelster, houten proppen aan te brengen in de schroefgaten onderin het vlak.

Een oproep voor aspirant schippers en/of bemanningsleden m/v om een cursus *varen met de aak* te volgen leverde veel enthousiaste reacties op. We hopen dat hieruit een nieuwe lichte mantelzorgers op staat.

Een pensioen in een rietkraag ligt voor onze aak nog niet in het verschiet. Als het al zou bestaan dan sloten wij ons aan bij de 100+ partij. Nog vol werklust met de bekende meerdaagse evenementen, de ledenvaardagen, varen voor het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont, charters en high tea. Ook zijn wij inzetbaar voor een eventuele asverstrooiing op het water.

Verras uw vrienden en familie eens met een lidmaatschap van onze vereniging en laat ze ook eens genieten van wat u al lang kent.

Jan Brouwer

Botterdagen in Elburg 2016

Op zaterdag zijn zes vaartochtjes met totaal 72 gasten gemaakt.

Een record!

De gasten en de bemanning hebben genoten!

Varen + bezoek Museum Jan Lont

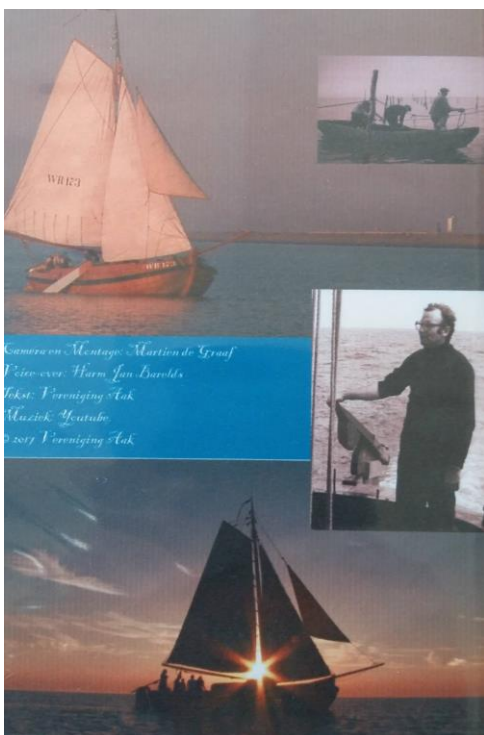
Op 11 juni, 30 juli en 27 augustus is het mogelijk een combinatie museum-bezoek en vaartocht met de aak te maken. Zeker een aanrader! De expositie Onder de Hemelboender is verlengd tot 1 november. Extra thema: de Afsluitdijk.

Film over de aak WR 173

Binnenkort te verkrijgen:

Een prachtige film over het leven van, op en om de aak het hele jaar rond, gemaakt in opdracht van de Vereniging Aak en samengesteld door Martien de Graaf.

In deze film ziet u de jaarcyclus van de aak en zijn bemanning, vanaf het moment dat de aak uit de haven van De Haukes naar Den Oever wordt gevaren, de evenementen die bezocht worden, de restauratie en het onderhoud.

Eens een andere aak dan een Wieringer aak: de tentak

Met de aak op vakantie gaan? Nee, daar heeft het niets mee te maken. Integendeel, er moest hard gewerkt worden op zo'n scheepje.

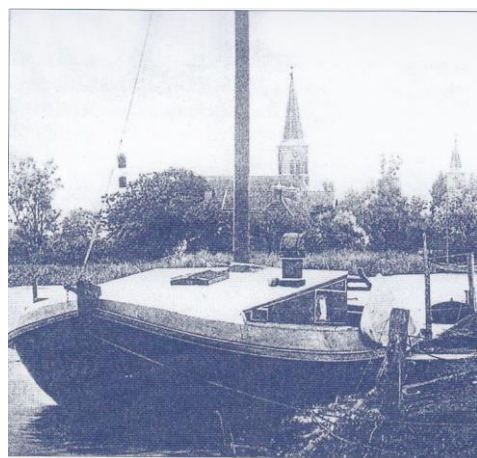
Dit Friese vissersscheepje werd ook wel visaak, vissersaak of binnenaak genoemd. Aangezien in het Friese taalgebied met het woord aak vrijwel altijd een vaartuig wordt bedoeld dat oorspronkelijk voor de visserij bestemd was, wordt hier, om verwarring te voorkomen, de aanduiding tentak gebruikt.

Het scheepje is vermoedelijk ontstaan in de tweede helft van de 18de eeuw. Tentaken werden gebruikt op de Friese binnenwateren, zoals het merengebied. Houten tentaken werden onder meer gebouwd in Drachten, IJlst, Joure en Workum. Er zijn ook ijzeren tentaken gebouwd, vooral in Drachten en Joure.

Werven waar deze vaartuigen van stapel liepen, waren onder andere Van der Werff te Buitenstallaat (Buitenste Verlaat in Drachten), Roorda te Drachten en Van der Zee te Joure. Deze vissersscheepjes zijn in ieder geval gebouwd tot in de twintiger jaren van de 20ste eeuw.

Tentaken waren rond gebouwde scheepjes; de voorsteven was rond en vallend, de achtersteven recht en enigszins vallend. Het boeisel viel naar binnen en versmalde bij het voorschip en het achterschip, de helmstok draaide over het boord.

Deze vaartuigjes waren oorspronkelijk voorzien van een zogenaamde tent, een opklapbaar scharnierend voordek met driehoekige zijstukken van zeildoek. Later, toen men deze schepen groter ging bouwen, werden ze afgeleverd met een vaste houten "tent" die het bovenste deel van de betrekkelijk ruime roef vormde. Ze hadden grote waaivormige zwaarden. De mast stond vlak achter de tent of kon door het dak heen lopen.

Een tentak, begin 20ste eeuw.
Collectie Fries Scheepvaart Museum, Sneek.

Het scheepje voerde bezaanstuig, dat bestond uit een grootzeil en een fok. Het voorste deel van de fok was aan de botteloef bevestigd. De eerste tentakjes waren niet langer dan 5 meter. Later werden ze gebouwd met een lengte die varieerde van 7 tot 12 meter. Op de grotere tentaken kon de schipper met zijn gezin wonen.

De afmetingen van een in het jaar 2000 nog bestaande tentak bedroegen: lengte 9 meter, breedte 3,5 meter. In het Fries Scheepvaart Museum te Sneek is een model van een tentak te zien (zie foto).

Roel van der Schaaf

Schipperscursus

De schipperscursus is in volle gang en wij hopen uiteraard op nieuwe enthousiaste scheepslui.

De schouders eronder!
Vele handen maken licht werk!

Vakmanschap en kennis worden overgedragen aan de cursisten

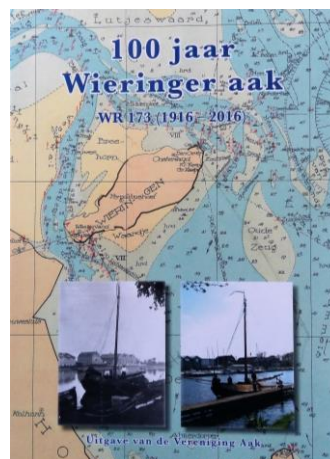
High Tea op 15 juli

Zelfs de heren schippers zijn overstag! Laat u aan boord van de aak verwennen met heerlijke hapjes.

Het boek is nog te koop!

U steunt hiermee de vereniging.

Aktiviteiten 2017

Voor leden:

Ledenvaardagen (gratis)

Zondag 21 mei

Zondag 9 juli

Zaterdag 23 september

Droogvaldagen (leden gratis)

Woensdag 24 mei

Woensdag 7 juni

Vrijdag 21 juli

Zondag 20 augustus

Maandag 18 september

Woensdag 4 oktober

High tea

Zaterdag 15 juli

Voor deze dagen aanmelden:
0227-593009 Annelies Jongsma
of
0227-593158 Egbert van der Molen

Evenementen waaraan de aak deelneemt:

Zomerreünie VBB

Zaterdag 4 juni

RABO Fietssponsortocht

Zaterdag 10 juni

Sail Den Helder

22 t/m 25 juni (do. t/m zo.)

Westfriese Waterweek Medemblik

11, 12 en 13 augustus (vr. t/m zo.)

Flora- en Visserijdagen Den Oever

25 t/m 29 augustus (vr. t/m di.)

Botterdagen Elburg

7 t/m 9 september (do. t/m za.)

Varen t.b.v. Museum Jan Lont

11 juni, 30 juli en 27 augustus

Algemene ledenvergadering

maandag 29 januari 2018, 20.00 uur
Gebouw WV Amstelmeer, Haukes

Bestuur Vereniging Aak

Egbert van der Molen, voorzitter
Tel: 0227 – 59 31 58

Gea Barelds, secretaris
Tel: 0227 – 59 33 79
Beltstraat 13
1777 HA Hippolytushoef
E-mail: geabarelds@kpnmail.nl

Annelies Jongsma,
penningmeester
(tevens coördinatie aakverhuur)
Tel: 0227 – 5 930 09
Westerlanderweg 16
1778 KK Westerland
E-mail: admin@verenigingaa.nl

Overige bestuursleden:

Jan Brouwer
Roel van der Schaaf
Klaas Tijssen
Tjebbe Tip